

AMB EL VEHICLE ATURAT APAGUEM EL MOTOR

DOSSIER TÈCNIC

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

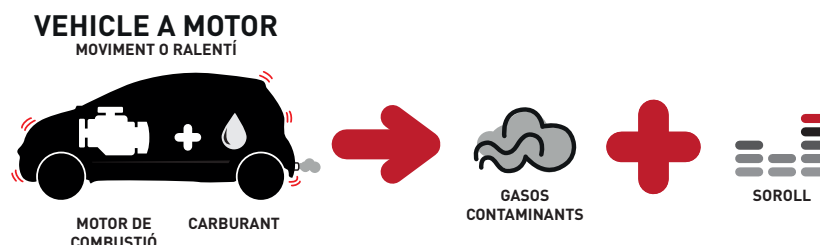
 Pla d'actuació
per a la millora
de la qualitat de l'aire
PAMQA 2020 - www.airemes.net

EL MOTOR DE COMBUSTIÓ, UNA TECNOLOGIA AMB PROS I CONTRES

El motor de combustió interna té la capacitat de **convertir l'energia calorífica continguda en els combustibles d'origen fòssil en moviment**, amb l'avantatge que la càrrega del carburant i el consegüent funcionament són immediats. Això explica perquè durant dècades ha estat el principal protagonista del transport per carretera, malgrat que el motor elèctric és un invent fins i tot anterior en el temps.

No obstant, aquest motor presenta **alguns desavantatges relacionats amb les característiques del cicle termodinàmic** i la reacció química:

- la **ineficiència del procés**, ja que l'aprofitament del potencial energètic del combustible és molt baix i bona part d'aquest potencial acaba convertit en calor i no en treball útil; o sigui, en moviment,
- el **soroll i les vibracions** del motor en funcionament, tant si està en moviment com en ralenti i, sobretot, els **gasos contaminants** generats per la interacció a alta temperatura dels compostos del carburant (hidrocarburs) amb els de l'aire,

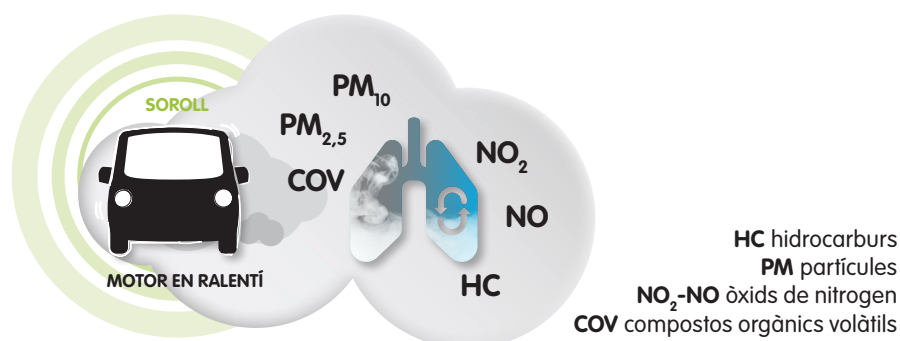
La contaminació que genera el motor té a veure amb els **productes secundaris del procés de combustió i de l'evaporació del combustible** (òxids de nitrogen, partícules sòlides, compostos orgànics volàtils, monòxid de carboni...), la quantitat i concentració dels quals depèn de si es tracta d'un motor Dièsel o de gasolina.

Si aquest procés fos "perfecte" l'oxigen de l'aire convertiria tot l'hidrogen del carburant en aigua (H_2O), tot i que el carboni es transformaria en diòxid de carboni (CO_2), gas que no és tòxic per als humans però que potencia l'efecte hivernacle responsable del canvi climàtic. El nitrogen de l'aire tampoc s'alteraria ni generaria cap compost secundari.

ELS GASOS D'ESCAPAMENT DELS MOTORS LA SALUT, LA PRINCIPAL PERJUDICADA

Una part significativa dels impactes que genera l'actual sistema de mobilitat, basat en l'ús a gran escala dels vehicles privats i dels de transport de mercaderies, tenen a veure amb la tecnologia que els impulsa, el **motor d'explosió o de combustió interna**. Els **gasos d'escapament que genera**, tot i les millores tecnològiques que s'hi han anat introduint per reduir-los i filtrar-ne els components més contaminants, afecten de forma negativa la qualitat de l'aire.

Per això, a les ciutats i zones urbanes, on la concentració de vehicles a motor és més elevada, **el trànsit s'ha convertit en la principal causa de contaminació ambiental (contaminació i soroll)**, a mesura també que les activitats industrials s'han allunyat dels nuclis habitats. Això fa que **el benestar i la salut de les persones es vegin afectades**, en especial les de grups de població més fràgils com els nens i nenes, la gent gran i les persones amb patologies respiratòries.

Estudis realitzats per diversos organismes internacionals com l'Organització Mundial de la Salut, l'Agència Europea del Medi Ambient o l'Agència de Protecció Ambiental dels Estats Units, confirmen que **l'exposició als nivells actuals de contaminació produïda pels vehicles a motor** origina una àmplia gamma d'efectes perjudicials per a la salut que afecten sobretot els sistemes cardiovascular i respiratori (fins i tot a concentracions molt baixes), mentre que quan la qualitat de l'aire millora, les patologies i la mortalitat també disminueixen de forma molt significativa.

A Catalunya, concretament, un estudi realitzat pel Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental de Barcelona - CREAL l'any 2007 (*Els beneficis per a la salut pública de la reducció de la contaminació atmosfèrica a l'àrea metropolitana de Barcelona*), assenyalava que **a mesura que augmenten els nivells de contaminació, també ho**

fan el nombre de consultes mèdiques, les consultes d'urgències i les admissions hospitalàries. El mateix CREAL ha realitzat entre els anys 2011 i 2014 un estudi sobre com afecta la contaminació ambiental en el desenvolupament cognitiu dels nens (Projecte Breathe), el qual posa de manifest que els que van a escoles properes a indrets amb molt de trànsit es poden veure afectats pels contaminants dels gasos d'escapament.

EMISSIONS PER TIPUS DE MOTOR DE COMBUSTIÓ

CONTAMINANT	MOTOR GASOLINA	MOTOR DIÈSEL
Partícules sòlides (PM ₁₀ i PM _{2,5})	■	■
Diòxids de nitrogen (NO ₂)	■	■
Compostos orgànics volàtils (COV)	■	■
Monòxid de carboni (CO)	■	■
Diòxid de carboni (CO ₂)	■	■

El gruix del símbol indica el nivell d'emissions en comparació amb l'altre motor.

ELS EFECTES SOBRE LA SALUT HUMANA

El **diòxid de carboni (NO₂)** és un gas d'olor irritant i tòxic en concentracions elevades. Disminueix els nivells de la funció pulmonar i augmenta el risc de patir símptomes respiratoris.

La toxicitat de les **partícules sòlides (PM)** depèn de la seva composició i mida. S'adhereixen a les parets de les vies respiratòries i poden arribar als pulmons. Agreugen l'asma, la bronquitis, etc.

Els **compostos orgànics volàtils (COV)** tenen una toxicitat elevada quan l'exposició és molt prolongada i una reactivitat també molt alta. Quan es barregen amb els òxids de nitrogen reaccionen per formar ozó.

El **monòxid de carboni (CO)** afecta la capacitat de la sang per transportar oxigen als diferents òrgans i teixits. Causa afeccions respiratòries, sobretot en els nens petits i la gent gran, i agreuja la situació de les persones amb malalties respiratòries.

El **diòxid de carboni (CO₂)** no és un compost tòxic per a la salut humana, però sí té efectes sobre el canvi climàtic, ja que és un gas amb efecte d'hivernacle.

LA CONTAMINACIÓ DEL MOTOR UNA RESPONSABILITAT DEL CONDUCTOR

La tecnologia és una gran aliada a l'hora de reduir els gasos contaminants dels motors, com també ho és la millora de la qualitat i composició dels combustibles. Els filtres i altres elements incorporats als motors en els darrers temps han ajudat a minimitzar l'emissió a l'atmosfera de determinats compostos, a mesura que se n'ha comprovat la toxicitat per a la salut.

De tota manera, la forma com es fa servir el vehicle pot arribar a ser fins i tot més important a l'hora de disminuir la càrrega contaminant del motor, ja que una **conducció tranquil·la i responsable** –evitant accelerades i frenades brusques o viatjant a velocitat constant, utilitzant l'automòbil només quan cal, comprant-ne un de baixes emissions, compartint-lo amb altres persones o fent-ne un bon manteniment- hi contribueix en gran mesura.

Portar a la pràctica aquests hàbits al volant demana, doncs, que **el conductor es faci responsable dels impactes sobre la qualitat de l'aire i del soroll** associats a l'ús del seu vehicle –com també del soroll-, i prengui consciència del **potencial de reducció que té a l'abast quan circula**, malgrat que les característiques del motor de combustió comportin uns certs nivells inevitables de contaminació. El conductor ha de ser, per tant, un agent actiu a l'hora de reduir les emissions i el soroll del seu vehicle, en la mesura que sempre en pot fer un ús més eficient.

Ara bé, aquesta presa de consciència individual respecte a l'activitat del motor també ha de contemplar el fet que **tenir-lo en ralenti continua generant gasos d'escapament** sense que s'obtingui un treball útil com és el desplaçament o el transport.

ALGUNES DADES

... a partir, aproximadament, d'**1 minut en ralenti**, el motor comença a gastar més combustible del que li cal per tornar a arrancar-lo.

... en uns **2 minuts de ralenti**, es consumeix la mateixa quantitat de carburant que recorrent 1 km.

... un motor **en ralenti durant uns 15 minuts** pot arribar a consumir al voltant d'un quatre de litre de gasolina o gasoil.

Aquestes dades són orientatives, ja que varien lleugerament en funció de l'antiguitat del vehicle, la potència del motor i el tipus de carburant que es fa servir.

QUAN CONVÉ QUE APAGUEM EL MOTOR?

Mentre esperem

Mentre pugen
o baixen passatgers

Mentre carreguem
o descarreguem

Mentre esperem el torn en una cua
de vehicles (ITV, entrada vaixell...).

APAGAR EL MOTOR UN GEST A L'ABAST DE TOTS

Mantenir **el motor en ralenti una estona prolongada simplement contamina**. Els vehicles més moderns tenen la funció *Start/Stop* que desconnecta momentàniament el motor quan detecta que no hi ha moviment durant un cert temps, evitant així que continuï consumint energia i generant gasos contaminants.

Molts conductors, tanmateix, prefereixen desactivar-la per temor a què trigui a engegar-se de nou. Hi influeixen també certes **idees predeterminades i prejudicis, completament erronis, sobre el funcionament i el rendiment del motor**, que són fruit del desconeixement i de mites falsos creats en èpoques menys desenvolupades pel que fa a aquests aspectes tecnològics. Això fa que els conductors dels vehicles que no compten amb aquesta funció –la majoria encara-, tampoc tinguin l'hàbit d'apagar el motor quan el vehicle està aturat una estona.

També s'acostuma a deixar-lo **en ralenti quan es vol mantenir en funcionament la calefacció o l'aire condicionat**. En aquests casos, cal tenir en compte que quan el motor s'apaga, la temperatura interior es conserva durant uns minuts si no es baixen les finestres.

Girar la clau per desconnectar-lo és, doncs, un gest senzill a l'abast de tothom que contribueix a aturar els gasos contaminants i la contaminació acústica.

**PROPOSTES DEL
PLA D'ACTUACIÓ
PER A LA
MILLORA DE LA
QUALITAT DE
L'AIRE**

A més d'apagar el motor, també podem adoptar altres mesures per reduir les emissions contaminants:

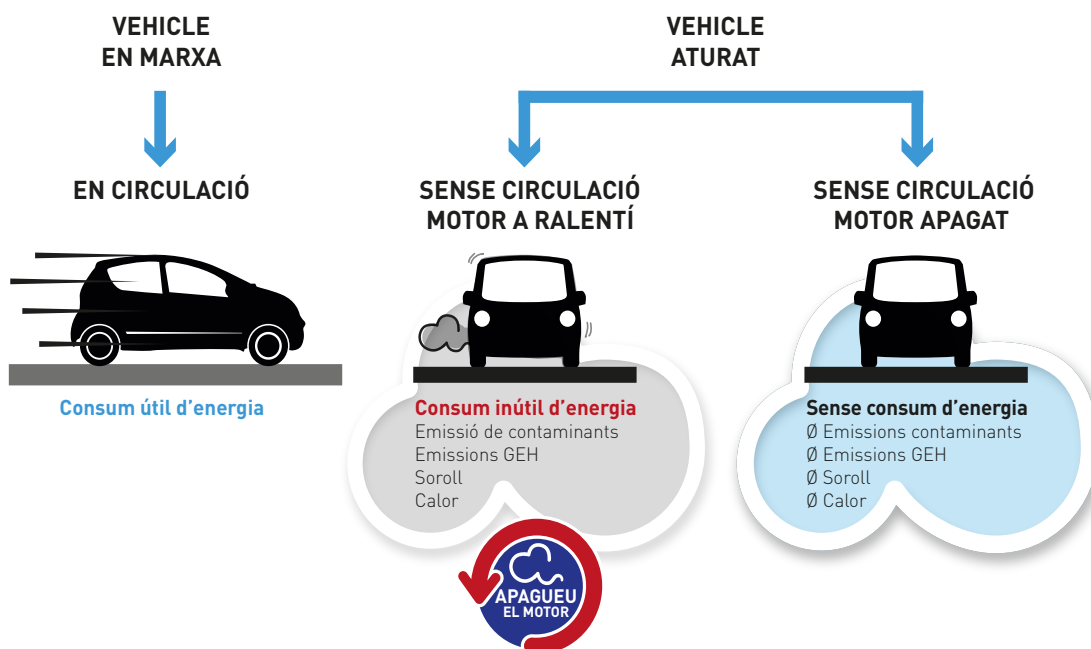
Utilitzar el transport públic col·lectiu. És més eficient energèticament que el vehicle privat i les emissions per persona són molt més baixes.

Anar a peu i en bicicleta. Són les formes de mobilitat més saludables, i la bicicleta permet també fer recorreguts urbans llargs.

Optar pel vehicle elèctric. No genera cap emissió en el punt d'utilització ni fa soroll.

Practicar la conducció eficient, circulant a velocitat constant i evitant les accelerades i frenades brusques.

Sol·licitar el Distintiu de qualitat ambiental de flotes de vehicles, una certificació que permet identificar les flotes professionals respectuoses amb el medi ambient.

Recursos

ORGANISMES I INSTITUCIONS

- Agència Europea del Medi Ambient
www.eea.europa.eu/es/themes/air
- Agència de Protecció Ambiental dels Estats Units
www2.epa.gov/learn-issues/learn-about-air
- Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental de Barcelona (CREAL)
www.creal.cat/programes-recerca/contaminacioatmosferica.html
- Departament de Territori i Sostenibilitat – Programa “Aire més net”
www.aires.net
- Institut Català d’Energia
www.icaen.cat - *conducció eficient*
- Organització Mundial de la Salut
www.who.int/topics/environmental_pollution/es/

PLANS

- Pla interdepartamental de salut pública (PINSAP)
salutpublica.gencat.cat/ca/sobre_lagencia/pinsap - *mobilitat i salut*
- Pla de millora de la qualitat de l’aire a l’horitzó 2020
www.aires.net

CAMPANYES INTERNACIONALS

- Air Quality Strategy (Cleaner air for London)
www.cleanerairforlondon.org.uk
- Idle Free Schools Campaign (Estats Units)
www2.epa.gov/region8/idle-free-schools
- Clean Air One Montana (Estats Units)
deq.mt.gov/Recycle/CleanAirZone.mcp
- Idle Free For Our Kids Campaign (Canadà)
www.idlefree.org
- Turn it Off Campaign (Estats Units)
iturnitoff.com/
- Action contre le marche au ralenti (Canadà)
www.rncan.gc.ca/energie/efficacite/collectivites-infrastructures/transports/ralenti/4398

DIPÒSIT LEGAL: **B 23995-2015**